

Wisselend beeld bij kolonievogels in 2004

De eerste nesten van Blauwe Reigers en Roeken zijn reeds bezet. Nog even en dan is het overal een drukte van je welste in de kolonies. Hoog tijd om te tellen. Eerst even een terugblik op 2004, wat een wisselvallig beeld oplevert.

Eerste vergelijking

Een eerste indruk van 2004 geeft een vergelijking van aantallen in kolonies die zowel in dat jaar als in 2003 geteld zijn (tabel 1). Bij sommige soorten is het beeld vrijwel compleet, maar bij de nogal verspreid voorkomende soorten is de steekproef kleiner (20-40% van de landelijke populatie). Blauwe Reiger en Kokmeeuw bleven stabiel ten opzichte van 2003 terwijl Visdief en Roek met 5% terugzakten. Bij kustvogels vielen de grote meeuwen met 3-9% terug terwijl het beeld bij enkele soorten sterns nog onvolledig is. Zo is nog onbekend in hoeverre de terugval van de Noordse Stern op Griend (van 516 naar 396 paren) wordt gecompenseerd door hogere aantallen elders. De Roek is, na een piek van 64.000-66.000 paren in 2000-2001, gaan kwakkelen; in 2003 werd de 58.000 ternauwernood gehaald en in 2004 is de stand weer wat lager uitgekomen. Is er een verband met de overwegend negatieve berichten in de pers en lokale verjagingsacties? In Drenthe worden nu pogingen ondernomen om Roeken te lokken naar locaties waar ze minder overlast voor bewoners veroorzaken. Dit geschiedt door op bepaalde plekken nesten aan te bieden die elders uit bomen zijn gezaagd! Het is zeer de vraag of Roeken hier intrappen, maar aan de andere kant is het niet meer klakkeloos afschieten of nesten uit bomen spuiten wat de klok slaat. De verplaatsingen worden door de bevolking kritisch gevolgd (ludieke bordjes met "Roeken die kant op" zijn gesignaleerd) en ook roekentellers kijken eerst maar even de kat uit de boom.

Aan de rand van Amsterdam, tussen IJ en IJsselmeer, vestigden zich op het opgespoten eilandje Kreupel ongeveer 1500 paar Visdieven, waaronder tevens een paartje Dwergsterns (in 2003 2 paren). Even verderop zaten nog eens 840 paar Visdieven op een zandige strekdam, aangelegd als natuurcompensatie voor aanleg van IJburg. Hieruit blijkt wederom dat goede nestgelegenheden tegenwoordig schaars is.

2004 topjaar?

Uit tabel 1 blijkt dat de meeste kolonievogel ná 2000 hun hoogste stand bereikten van de

voorbij tien jaren. Als de voorlopige cijfers niet bedriegen, kunnen Aalscholver en Grote Stern in 2004 hoger uitkomen dan in 2003 en misschien geldt dat eveneens voor de Purperreiger. De Lepelaar wist in 2004 weer terug te komen op zijn recordniveau van 1500 paren, eerder in 2002 gehaald. Het jaar 2003, met 1200 paren, is een dissonant veroorzaakt door droogte op de trekroute in Zuid-Spanje (O. Overdijk). Bij de andere soorten lijkt 2004 vooralsnog niet voorbereid om het recordaantal te breken.

Pen en papier klaar, tellen maar!

Klaar om met het tellen te beginnen? Vergeet dan niet om daarna de aantallen ook tijdig door te geven, anders is het voor districtscoördinatoren weer een hele toer om alles binnen te krijgen. Vaste tellers ontvangen het inmiddels bekende persoonlijk kolonief formulier (met voorgedrukte koloniegegevens), hetgeen het invullen vergemakkelijkt. Tellers die aantallen van vele kolonies werken, kunnen hun getallen aanleveren in Excel (graag met vermelding van kolonienummers). Waarschijnlijk zal het vanaf 2006 mogelijk zijn de aantallen online via internet door te geven. Maar nu eerst weer het veld in!

Kolonietellingen vallen onder het Landelijk Soortonderzoek Broedvogels, onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring dat wordt uitgevoerd in samenwerking met CBS en financieel mogelijk gemaakt wordt door EC-LNV.

Tabel 1. Het hoogste landelijke populatie-aantal van 15 kolonievogels in de afgelopen tien jaren en veranderingen in de populatie van 2003 op 2004 (voorlopige indicatie).

	Maximum	Jaar Populatie	Vergelijking 2003-2004
Aalscholver	22.600	2003	+10%
Blauwe Reiger	13.800	2002	=
Purperreiger	477	2002	+?
Lepelaar	1500	2002, 04	+ 20%
Zwartkopmeeuw	1161	2001	=?
Kokmeeuw	165.000	1994	=
Stormmeeuw	6900	2001	-9%
Kl. Mantelmeeuw	93.700	2001	-3%
Zilvermeeuw	75.000	1994	-4%
Grote Stern	18.500	2003	+?
Visdief	20.500	2001	-5%
Noordse Stern	2320	1998	-25%?
Dwergstern	515	1997	=?
Zwarte Stern	1400	2002	+?
Roek	66.000	2001	-5%

22 mei 2000-soortendag

Voor alle vrijwilligers die actief zijn met het inventariseren van planten en dieren.

Locatie: bezoekerscentrum De Zandwaaijer te Overveen.

Kijk voor het programma op www.voff.nl

Vogelfestival 2005 op 27 en 28 augustus

Ook dit jaar wordt er weer, net als vorig jaar, een Vogel-festival gehouden en wel in het weekend van 27 en 28 augustus. Dit festival, georganiseerd door SOVON, Vogelbescherming en Staatsbosbeheer, staat dit jaar in het teken van moerasvogels en de bescherming ervan. Wederom zullen de Oostvaardersplassen het toneel zijn van een groot scala aan activiteiten, excursies, lezingen, kunst-exposities en nog veel meer op vogel- en natuurgebied.

Kijk voor meer informatie op www.vogelfestival.nl

Arend van Dijk